

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 31. sušca 1859.

List 7.

Gospodova smert.

Glej, solnce svit je ugasnil, mrak obdaja
Tri križe, ki na Golgoti stojijo,
Potoki gorke se kervi cedijo.
In pusta zemlja željno se napaja.
Glej, divje trume groza, strah navdaja;
Trepečejo, se čudijo, stermijo;
Se zemlja trese, skale se dervijo;
Mnogoteri merlić z groba vstaja.
Žaluje, joče se narava cela,
Ker Stvarnik ji na terdim lesu umira,
Ker obledele so mu svete lica.
Le tebi, človek, duša je vesela;
Ko Rešenik tvoj zemljo s kervjo spira.
Z oči ne kane ena ti solzica! J. Bilc.

ANDREJ

po Božjim usmiljenji in po milosti Svetiga Apostolskiga Sedeža Vikši Škof Goriški itd.

**častitimu duhovstvu in vernim Goriške škofije
pozdravljenje in žegen od Gospoda našiga Jezusa Kristusa.**

Preljubeznivi! Ker se sveti postni čas bliža, vidimo lepo priložnost, Svoj glas zopet povzdigniti, in verne te škofije v Gospodu opominjati, naj bi ta sveti post si obernil v svoje zveličanje, kakor želi naša sveta cerkev.

In zakaj nam cerkev post zapoveduje?

Sveta cerkev se nam kaže, de nam je skerbna mati v vsem, kar nam zapoveduje, in kar vravnuje; skerbno mater se nam kaže tudi tu, kjer nam velevala se postiti. Čas svetiga posta nam ima biti namreč čas poboljšanja in pokore, de se potem takim vredno pripravimo obhajati presvete velikonočne praznike.

De cerkev, ko nam zapoveduje se postiti, zares hoče v nas duha pokore buditi in ohraniti, nam kaže precej prvi dan svetiga posta, ko trosi žegnani pepel na glave svojih vernih, in zraven te pomenivne besede izreka: „Spomni se, o človek! de si prah, in de se boš v prah povernil.“ Kaj nas zamore bolj očitno opominjati, kakor te besede, de je namreč naše življenje na tem svetu nestanovitno in minljivo, de nikar ne skerbimo nezmerno samo za to posvetno življenje, zakaj čas bo prišel, kjer bo zgnila nečimernost tega svetá, duša naša se bo ločila od telesa, ki je prah in pepel, ter se bo pred sodnika podala. Tam pa pred Božjim sodnim stolom ne velja ne imenitnosti, ne posvetna čast, ne lepota, ne bogastvo, ne karkoli ta svet ima; tam bo samo tisti milost dosegel, ki je bogat z dobrimi deli. In ali bi bila cerkev mogla izvoliti pripraviši znamenje, kakor je pepel, de v nas te misli obudi? Kaj družiga ostane od naših trupel po smerti, kadar strohné, kakor prah in pepel? Kaj bo, o človek! iz tvojiga telesa po smerti družiga, kakor gnjiloba in prah, bodi si tukaj

imeniten, kolikor hočeš! To nam tadaj cerkev pravi precej prvi dan svetiga posta, ko nam pepel daje. Opominja nas, de naj odmerjemo grehu, in de naj Bogu živimo; de naj se ne vežemo na minljivi svet, temuč de naj stanovitno išemo večne domovine, resnično pokoro delamo in se k Bogu iz celiga serca obrnemo, obžalovaje svoje grehe.

K pokori nas vabi cerkev, ker nam na pepelnično sredo pri sveti maši z besedami preroka Joela govori: „To govori Gospod: Spreobrnite se k meni iz vsiga serca, s postam, z jokam in žalovanjem. In pretergajte svoje serca, ne pa svojih oblačil, in spreobrnite se k Gospodu svojimu Bogu, ker je dobrotljiv in milostiv, poterpežljiv in veličiga usmiljenja.“ Joel 2, 12. 13.

Zato de duha pokore v človeku obudi in ohrani, prepove cerkev o postnim času vse šumeče veselice. Zakaj v resnici nič ne moti bolj človekoviga duha, de se ne more prosto k Bogu povzdigniti, in nič ni bolj na poti čednosti in bogaboječimu življenju, kakor raztresenost in vedno posvetno razveselovanje. Zato je cerkev odločila štirideset dni svetiga posta, kjer odvzame vernim vso zunanjo priložnost raztresenja, de kristjani tolikanj ložej noter v svoje serce pogledajo. Saj o tej priložnosti, saj enkrat v letu, naj bi resnobno pomislili, de bo enkrat konec vsiga posvetniga, in de bo takrat le tisti srečen, kateri čas svojiga življenja tako obrača, kakor je volja Božja, volja našiga Stvarnika in Odrešenika.

Poboljšanje tadaj in pokoro hoče cerkev od nas, ko nam daje priložnost, de zamoremo bolje spoznavati sami sebe, in de se ne vežemo nezmerno na blagó in veselje tega svetá. In nar boljji pripomoček k temu je, de se nemalo odtegnemo posvetnimu šumu.

Ali cerkev vé tudi, de je človeško življenje vedin boj, de samo tisti pridejo v nebeško kraljestvo, kateri silo delajo, in de mora človek zavoljo tega sam sebe zatajevati. „Ako hoče kdo za mano priti, govori Kristus, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za mano.“ Mat. 16, 24. To zatajevanje samiga sebe pa ni lahka reč, človeku se kaj težko zdi, kadar se mora zatajiti. Zakaj odreči si moramo marsikaj, kar nam dopade; opuštati moramo tudi to, kar nas nar bolj veseli, če nam je na poti, de ne moremo svoje dolžnosti dopolniti in v čednosti se vaditi. „Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, pravi Kristus, ni mene vredin“ Mat. 10, 37. „Ako te tvoje oko pohujša, izderi ga, in verzi ga od sebe; bolje ti je z enim očesam iti v življenje, kakor dve očesi imeti, in verženimu biti v peklenški ogenj.“ Mat. 18, 9. Pač bi Jezus ne bil mogel bolj očitno izreči dolžnosti zatajevanja samiga sebe, ne bolj razločno dokazati, kako težko de je, ker mora biti pripravljen človek se znebiti tudi take reči, ki mu je nar ljubši, in jo zapustiti zavoljo Bogá. Sveti Gregor papež pravi: „Zapustiti to, kar

imaš, ni težko; ali silno težko je zapustiti samiga sebe.“ Vse posvetno blago je zunaj nas in se ga zatorej ložej znebimo; poželenja pa so notri v nas, zato se dajo tako težko vkrotiti in premagati.

Ker je tadaj zatajevanje samiga sebe tako težko, in zraven tega vendar tako važno in tako potrebno, je sveta cerkev post zapovedala. Post je že sam na sebi zatajevanje samiga sebe, ker se človek zderzuje jedi in pijače, kar njegovemu telesu ni prijetno. Post je pa tudi kaj pripraven pripomoček, vkrotiti naše meseno poželenje, in se pokoriti za storjene grehe. V drugih Mojzesovih bukvah beremo, de se je ta mož Božji s postom pripravljaj, prejden je iz Božjih rok prejel table postave. Izraelci pa so med tem, ko ni bilo med njimi Mojzesa, nezmerno jedli in pili, si zlato tele naredili, in ga molili. „Ko so zjutraj vstali, so darovali žgavnih, in mirivnih darov (zlatu juncu), in ljudstvo je sedlo jest in pit, ter so vstali igrati.“ 2 Mojz. 32, 6. K tem besedam pristavi sv. Bazili to le: „Mi vemo, de se je bil Mojzes s postom pripravil, ko je na goro (Sinaj) šel, ker ne bil bi si upal na goro iti, ki se je vsa kadila, in jo je gosta megla pokrivala, ako bi se ne bil poprej s postom pokrepčal. S postom je prejel table, na katerih so bile z Božjim postom zapisane postave. Post je na gori postavil dobil, pod goro je pa nezmernost jedi in pijače zapeljala ljudstvo v malikovanje.“ — Iz tega se vidi, de post človeka k Bogu pelje, veselice pa ga od zveličanja odvračajo.

Cerkev hoče, de se ločimo od posvetnega šuma, ter nam zapoveduje post, de bi enkrat zares v se šli, sami sebe premagali in pokoro delali. In zato de bi ta pokora v resnici dober sad v nas rodila, nam stavi cerkev pred naše oči bolj pogostama, kakor druge krat, terpljenje in smert našiga Zveličarja Jezusa Kristusa. Že tretjo predpepelnično ali zadnjo nedeljo pred štiridesetdanskim postom nam bere cerkev evangeli, kateri nas spomni na terpljenje in smert Kristusovo. Beremo namreč v evangeliju sv. Lukeža: „Vzel je pa Jezus dvanajstere k sebi, in jim je rekel: Glejte! gremo goriv Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sinu človekoviga po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, in gajžlan in zapljevan; in potem ko ga bodo gajžljali, ga bodo umorili; in tretji dan bo od mertvih vstal.“ Luk. 18, 31—33. Nič ne zamore bolj obuditi v nas duha pokore, kakor premišlovanje terpljenja in smerti Kristusove. Zakaj je neki Kristus terpel, zakaj je umrl na križi? Zato de nas je rešil od greha in od večniga pogubljenja. Klavni darovi stare zaveze niso mogli človeka rešiti greha in štrafinge. „Zakaj nemogoče je, pravi apostelj, de bi bili s kervjo juncov in kozlov grehi odvezeti.“ — „Vsak duhoven (stare zaveze) pristopi vsak dan službo opravljat, in večkrat ravno tiste klavšine daruje, ktere nikoli grehov odvzeti ne morejo; On pa (Kristus) ko je en klavni dar za grehe opravil, sedi vekomaj na desnici Božji.“ Hebr. 10, 4. 11. 12. Ker nas premišlovanje terpljenja in smerti Kristusove zamore tako napolniti z gnjusom nad greham, in obuditi v nas praviga duha pokore; zato hočemo ta postni čas vsak dan misliti na terpljenje Kristusovo in na njegovo smert. In skorej vsaka cerkev ima posebno v ta namen svoj križev pot. Opominjam vas tadaj, ljubi bratje v Kristusu! de pobožnost svetiga križeviga pota o postnim času pogostama ponavljajte.

Zatajevanje samiga sebe, post, premišlovanje terpljenja Kristusoviga, vredno prejetanje sakramentov svete pokore in presvetiga Rešnjiga Telesa, kar nam cerkev posebno zapoveduje, je nar boljši pripravljajanje k obhajanju svetiga velikonočniga praznika, ko praznu-

jemo spomin častiljiviga vstajenja Jezusa Kristusa, in zraven ponavljamo vero na naše lastno vstajenje od mertvih.

Kristus oméni večkrat s svojim terpljenjem tudi svoje vstajenje od mertvih. V evangeliju, ki se bere zadnjo pustno nedeljo, prerokuje Jezus učencam svoje terpljenje in svojo smert, pristavi pa tudi precej, de bo tretji dan od mertvih vstal. In dvema učencama, ki sta v Emavs šla, je rekel: „Ali ni bilo potrebno, de je Kristus terpel, in tako v svojo čast šel?“

Postni čas, čas pokore in zatajevanja, bodi nam podoba našiga življenja na tem svetu; velikonočni praznik pa naj nas spomni na prihodnje življenje po vstajenji. Če tukaj na zemlji z Jezusom terpimo, in v Božji gnadi umerjemo, bomo tudi enkrat z njim povelicani.

Preljubeznjivi v Kristusu! obrnimo bližnji postni čas v svoje zveličanje; vadimo se v zatajevanji samih sebe z voljnim spolnovanjem postne postave; premišlujemo v žalosti čez svoje grehe bitko terpljenje Kristusa, kateri se je nebeškemu Očetu daroval v zadostenje za naše grehe. Če to storimo, bo velikonočni praznik za nas vesel praznik. „Če z Jezusom terpimo, bomo tudi z njim povelicani. Terpljenje sadanjiga časa se ne da primeriti prihodnji časti, ktera bo nad nami razodeta.“ Rim. 8, 18.

Gnada Gospoda našiga Jezusa Kristusa bodi z vami Amen. 1. Kor. 16, 23.

ANTON ALOJZI

po Božjim usmiljenji in po milosti svetiga apostoljskiga Sedeža kuezo - škof v Ljubljani itd.

Vsim ljubljanim vernim ljubljanske škofije
zveličanje in blagoslov v Gospodu!

(Konec.)

Moliti se tedaj pravi, k večnemu Bogu v vsih potrebah zatekati se, njegovo modrost in ljubezen, milost in pravičnost v vsih stvaréh in v vsih prigodkih spoznati.

Glejte torej, ljubi moji! kolikošna čast in sreča je to za nas, de se smé naša duša k večnemu Bogu povzdigovati, de smemo z Njim govoriti, de smemo moliti! Res, lepo je, ako pametni človek povsod le po resnici hrepeni in poprašuje, ali to še ni nar lepše, nar boljše; kadar pa človek s svojo pametjo Bogá premišluje in Božje resnice iše, se je poprime in derži, takrat je našel Narlepšiga, Narvišiga, ki ga zamore najti, on je najdel Bogá.

Lepo je, kadar pametni človek zemljo, kamenje, rastline, živali, človeka samiga in celi svet preiskuje in spoznava; — ali koliko več, koliko lepše torej je. Tega prav spoznati, ki je nebo in zemljo, luno in zvezde, rastline in živali, in tudi človeka in celi svet vstvaril!

Tode, Božje stvari in Njegove svete lastnosti le premišljevat, še ni prava molitev, temuče ako hočemo prav moliti, je še treba, de se Bogu z vsim popolnoma vdamo in zročimo, njega v Njegovih svetih lastnostih posnemamo in tako Njemu vedno podobniši in večniga zveličanja vredniši prihajamo.

To je tedaj prava molitev, de se ne povzdiguje k Bogu le človekova pamet, temuče tudi njegova prosta volja, tedaj cela duša, ki takole govori: „Narsvetejši! Tvoja volja je, de se vsi Tvoji otroci posvetijo. Ta Tvoja volja bodi tudi moja. — Večni Bog! Tvoja volja je, de mi, Tvoji otroci, že na tem svetu išemo tega, kar je večno, ljubimo le Tebe, ki si večin. Tvoja volja bodi tudi moja in ostani vekomej! — Ti edino pravi Bog! Tvoja volja je, de Tebe samiga molimo, in de se za vselej odpovemo malikam svetá, namreč: poželenju mesá, poželenju oči in prevzetnosti življenja. Tvoja volja bodi tudi moja in ostani vekomej! Vsim posvetnim malikam se toraj odpovém, moliti hočem le Tebe, o Narsvetejši, le Tebe čista ljubezin, ki si se nam v edinorojenim Sinu Božjim razodela. V Tebi tedaj naj vse moje

upanje počiva. Tvojim zapovedim bodi posvečeno moje serce, in celo moje življenje, in to naj bo dolžna zahvala za vse dobrote, ki si mi jih skazal. — Ti, o Bog, si zgolj čista in sama resnica! z vsim, kar mi storiš in pošlješ, sim zadovoljin, zakaj v vsakim terpljenju me delaš močnega, zoper vsako spačeno nagnjenje in mikanje k grehu mi daješ moč, ga premagati; v vsaki, še tako hudi vojski, v vsaki grešni skušnjavi mi na strani stojiš, iz vsakiga greha mi pomagaš vstati.⁴

Glejte, ljubi moji! tako človek, kadar prav in v resnici moli, z Bogom govori, in kdor tako misli in govori, ali ne bo po vsaki molitvi Bogu ljubši in prijetniši in večniga zveličanja vredniši? Torej pa tudi na glas in celimu svetu oznanujem, da je molitev, kakor jo je Kristus učil, nar večji in nar častitljivi služba Božja za človeka, ker se v nji in po nji k Narvišimu povzdiguje, z Narsvetejšim in z Vsigamogočnim govori. Kaj se more tedaj misliti od človeka, ki ne moli, ali ker ne zna, ali pa noče moliti, ker je njegovo življenje hudobno! Ali ni to nar večji nevednost, in prava sramota za vsaciga kristjana?

Povzdiguje torej, ljubi moji! svoje roke k nebesam, in prosimo milostljivega Boga, da take nevedneže ali hudobneže razsvetli, da bodo spoznali svojiga vsigamogočnega Gospoda v nebesih, in spoznali, da jim je molitev potrebna, da so torej dolžni moliti.

Kdo bo tajil, da je molitev naša nar večji, naša prva dolžnost, ki jo imamo do Boga in sami do sebe. — Bog nas je vstvaril in nam dušne zmožnosti in moči le zavolj tega dal, da zamoremo Njega spoznati, častiti, ljubiti, — moliti. Moliti smo pa tudi nam samim dolžni, in sicer prvič zato, ker brez gnade Božje, ktero nam je Kristus na križi zaslužil, nič dobrega, nič za večno zveličanje zaslužljivega storiti ne moremo, la drugič pa zato, ker je gnada Božja od naše strani nezaslužen dar Božji, za kteriga hoče Bog prošni in moljen biti.

Zato je pa tudi Kristus svoje aposteljne, in po njih tudi nas k molitvi tolikrat opominjal in to opominjevanje s svojim lastnim zgledom poterdil, ko se je cele dneve v zveličanje ljudi trudil, po noči pa za nje molil. Kakor je Jezus aposteljne učil, tako nas Njegovi aposteljni učijo: „Molite brez prenehanja“ (1. Tes. 5, 17.), sv. Pavel opominja; in sv. apostelj Jakop nam molitev priporoča, rekoč: „Ako pa kdo zmed vas potrebuje modrosti, naj je prosi od Boga, kateri daje vsem obilno“ (1, 5.). Jezusovi učenci so čutili, česar so potrebovali in so vedili, kdo le jim zamore pomagati. Prosili so tedaj svojiga učenika in prijatla Jezusa, da bi jih podučil v nar imenitniši reči, rekoč: „Gospod, uči nas moliti!“ — in Jezus jih je učil molitev, ktera človeka, ako jo prav in iz serca moli, stori močnega, poterpežljivega, serčnega, Bogu prijetnega in celo v terpljenju in nesreči veseliga.

Kakor so se učenci Jezusovi učili moliti pri svojim Gospodu in učeniku, tako naj kersanski starši svoje otroke učijo moliti: — v očetovi hiši naj se dete moliti nauči. Kersanska mati naj bo po Božjim povelji prva učenica svojiga otroka. V svetim kerstu prerojeno dete cerkev materi zroči, da naj ga ona Bogu zredi. Preljube kersanske matere, spolnujte vendar to svojo sveto in imenitno dolžnost; zgodaj učite svoje otroke mogočnega, dobrotljivega, ljubeznjivega Očeta v nebesih poznati in častiti, t. j. učite svoje otroke moliti in Boga ljubiti. Vaši otroci, kersanske matere, so pri sv. kerstu posvečujočo gnado Božjo zadobili in tako pripravljeni bili za vsako kersansko podučenje, in bodo ga tudi sprejeli, ako le v svojo dolžnost spolnite. V bi imele prve svojim otrokam z besedo in zgledom pot v nebesa kazati.

Kaj ne, da vas veseli, kadar dete vaše ali očetovo ime prvič izgovori; koliko več bi vas moglo zveseliti, kadar ga slišite ime nebeškiga Očeta izgovarjati in moliti: „Oče naš, kateri si v nebesih.“

Tode, ni še zadosti, ako svoje otroke naučite, kakšno molitvico brez praviga pomislika blebetati, v jih morete učiti prav moliti, v morete skrbeti, da bodo otroci umeli, kar izgovarjajo, kar molijo, da bodo pobožno molili, zakaj le tako bodo prav molili.

Jutranja in večerna molitev je pa med vsimi nar imenitniši, nar važniši, nar potrebniši. Ona je dar, kteriga smo Bogu dolžni dati v začetek in konec vsakiga dneva. V jutranji molitvi Bogu prve misli, prve serčne čutila darujmo; zahvaljujmo se mu, da nas je po noči varoval; darujmo mu že naprej svoje misli, želje, besede in dela, vse terpljenje in vsako veselje noviga dneva in ob enim ga tudi njegove pomoči, njegove gnade prosimo. Še le po tako opravljeni jutranji molitvi se na delo podajmo. — V večerni molitvi se pa pred vsim Bogu za vse ta dan in celo življenje prejete dobrote zahvalimo, potem svojo vest sprašajmo čez vse misli, želje, besede, dejanja in spolnjenje dolžnosti svojiga stanja preteklega dneva; dalje se skesajmo storjenih pregreškov ter terdno sklenimo, resnično poboljšati se, in poslednjič Boga prosimo, da naj bi nas s svojo gnado v naših sklepkih utrdil in podpiral ter nas tudi po noči vsiga zlega, vsake nesreče varoval. Še le po taki molitvi se k počitku spravimo. Kakor dobro dete vsako jutro in vsaki večer starše pozdravlja, ravno tako in še veliko bolj moremo mi svojiga nebeškiga očeta pozdravljati. Kdor to dolžnost opusti, pač ne vé, da je človek, ki ga je Bog vstvaril, pač ne pomisli, da je Kristus zanj terpel in umrl. Otrok, ki jutranjo in večerno molitev opušča, bo kmalo kmalo s prave poti zašel. Otroče duše bo pa Bog od staršev tirjal!

Druga molitev, s ktero naj starši svoje otroke od mladih let vadijo, je molitvica, kijo „angeljevo česenje“ imenujemo, k kateri nas skerbna mati katoliška cerkev z vsakdanjim trikratnim zvonjenjem glasno kliče, nar imenitniši skrivnost naše sv. vere, namreč: včlovečenje našiga Gospoda Jezusa Kristusa s hvalečnim sercam premišljeva je moliti. Ubogi Evini otroci! pomislite vendar, da je Marija Sinu Božjiga spočela, da je Beseda Božja meso postala, da bi nas večniga pogubljenja rešila. Kadar torej zvon zapeje in nas te svete skrivnosti opomni, naj kersanska mati svojih hišnih skerbi, gospodar svojih del in opravil, otrok svojih igrač, kupčevavec svoje kupčije preneha, bolnik svojih bolečin pozabi, kmetovavec na polji, pastirček na paši poklekne in moli angeljevo česenje.

Tudi pred jedjo in po jedi naj vsaka kersanska družina moli, kakor apostelj opominja (1. Kor. 10, 31): „Ali jeste, ali pijete, ali kaj družiga delate, vse Bogu v čast storite.“ Lepa navada je bila in je še po pravih kersanskih hišah, pred jedjo in po jedi moliti in sicer ne skrivaj in natihamo, ampak očitno, naglas in združeno moliti, se Bogu za vsakdanji kruh, ki ga nam daje, spodobno zahvaliti ter ga Njegoviga blagoslova prositi. Kako je pač žalostno, ako se v kteri kersanski hiši ta lepa in pobožna navada opušča, in sicer tolikanj bolj žalostno, ako se to po takih hišah, in pri takih družinah godi, ki so Bogu nar večji zahvalo dolžni.

Glejte torej, ljubi moji! tako zamorejo pobožni starši svoji družini z lepim zgledom svetiti. Ljubi starši, zasadijte torej v mlade in mehke serca svojih otročičev prvo seme svete pobožnosti in strahu Božjiga. Ves trud, vse poznejše prizadevanje duhovnih pastirjev in šolskih učencikov bo brez sadu ostalo, ako boste vi svoje prvo in nar imenitniši od Boga vam izročeno delo pri otrocih zamudili.

Kar je pa domača Božja služba kersanski družini, to je farna cerkev z očitno službo Božjo za farmane. Kakor je molitev sploh dušno življenje, dušni živež, ravno tako potrebna je služba Božja in združena molitev kersanski čedi. Z velikim veseljem in z močno in obilo tolažbo se moje serce polni, ko vidim in iz vsih krajev slišim, da ob nedeljah in zapovedanih praznikih k dopoldanski in popol-

danski službi Božji in še tudi v delavnikih k sveti maši pridno hodite, de se večidel po hišah, zlasti na kmetih sv. roženkranc na večer moli. V resnici, veselo znamenje je to po moji škofii. — Ali ravno tako žalostno je za me, vašiga višjiga pastirja, slišati, kakor tudi žalostno za vaše domače duhovne pastirje viditi, de veliko ovčic Kristusove čede ravno te svete dneve, nedelje in praznike v to obrača, de Bogá žaliyo s pijančevanjem in ponočevanjem, od koder toliko grehov, toliko pretefov in še clo ubijanj izvira. In tudi tukej morem jez, vaš višji pastir, duhovne pastirje svoje škofije v njih opominjevanji podpirati; zato se zopet obrnem posebno k vam, ljubi kersanski starši! ki v tem zamorete narveč pomagati. Torej vas iz globočine svojiga serca prosim: Učite, prosite, opominjajte, svarite, kaznujete svoje otroke, posebno pa goreče molite, de nedolžne teh strašnih pregreh obvarjete, njim vdane pa k spokorjenju in k poboljšanju tedej na pravo pot pripeljete. Svetite jim tudi tukaj s svojim lepim zgledam in nikdar nikoli ne pozabite, de bo Bog duše vaših otrok iz vaših rok enkrat tirjal. —

Ker že sicer radi službo Božjo obiskujete, se terdno zanašam, de boste o postnim času pa še raji v cerkev hodili in sv. križev pot molili. „Zakaj nič vam k svetimu življenju toliko ne pomaga,“ pravi sv. Krizostom, „kakor pridno obiskovanje cerkve. Tukej najdes nar svetejši daritev, molitev pobožnih kristjanov, darove sv. Duha, spomin marternikov, družbo svetnikov. Kaj te zamore iz tvojih grehov k pokori pripeljati, ako te to ne pripelje.“

Tudi Božjo besedo poslušati, je kristjanu vedno potrebno; premišljevatí Božje sv. lastnosti, svoje celo zdanje življenje, pa tudi prihodnjo večnost. In kar je vsaki čas potrebno, koliko potrebniši se le v postnim času, ki je čas pokore po besedah preroka Joela, ki pravi: Spreobrnite se k meni s postam, jokam in molitvijo; raztergajte svoje serca, ne pa svojih oblačil. Spreobrnite se k Gospodu, svojimu Bogu, ker je dobrotljiv in usmiljen, poterpežljiv in velike dobrote.“ — (Joel. II. 12—13.) O, poslušajte te besede, ljubi moji! in vzemite si jih vender enkrat k sercu. Preglejte svoje življenje in pred oči si stavite vse svoje pregrehe in zamude. Prašajte se: kako ste doslej živeli? — v čigavo čast ste vse svoje dni in leta preživeli? — komu ste služili z dušo in s telesam? — kako ste čas, zlasti čas svoje mladosti, — kako svoje časno premoženje, svojo čast obračali, kar bi vam bilo imelo pomagati v večno zveličanje? — ali so vam bile časne nesreče, težave in britkosti, ki vam jih je Bog poslal, pripomočki k pokori? — Kakšni sad je Božja beseda pri vas obrodila, in vse podučevanje in prizadevanje dušnih pastirjev, njih cerkvene opravila in vse šege in molitve sv. cerkve? Poprašajte se: kolikrat vas je Bog nazaj pripeljal na pravo pot? koliko časa ste na nji ostali? — ali se niste potem še v globokejši grešni brezini vderli, ali niste še v strašnejši pregrehe padli ali še celo v grehe zoper sv. Duha zabredli? Ali se bo do konca tako godilo? Ali boste vedno le padali in vstajali, ali velikoveč le zato vstajali iz pregreh, de se zopet vrnete v nove, in še večí grehe? In če tega ne mislite, kaj pa čakate? čemu se mudite? Čas neprenehama naprej gre, dan za dnevam, leto za letam, vašiga veselja, kratkočasov in vsih posvetnih nečimurnost bo enkrat in sicer kmalo konec, in potem se boste znajdlí pred durmi večnosti in vidili pred seboj le strašno sodbo! — Še imate časa, té nesreči oditi, še vam je milost Božja na ponudbo. Še zamorete k Bogu priti po pravi in resnični pokori, zakaj se steguje vaš nebeški milostljivi oče svoje roke po vas, in vaša skerbna mati katoliška cerkev je še pripravljena, vas nazaj peljati k očetu.

Obrnite si torej, ljubi moji! čas, ki vam ga je Bog odločil, v svoj dušni prid; obrnite zlasti ta sv. postni čas, de svojo vest čisto sprasate in se s celiga serca spreobrnite in spokorite.

Tako sim torej hotel pri toliko dušnih nevarnostih, ki nas sedanjí čas obdajajo, sebe in vas v tem svetim postnim času k goreči molitvi spodbuditi, s katero na znanje damo, de se pač ne moremo zanašati na svojo moč, de se pa terdno zanesemo in terdno upamo v Božjo moč, v Božje usmiljenje. V taki vedni, sveti zvezi je bil Jezus s svojim nebeškim očetam, ko je na svetu bil, in resnico, katero je skušnjavcu enkrat rekel, je celo njegovo življenje terdilo, resnico namreč: „Pisano je: Boga, svojiga Gospoda, móli, in Njemu samimu služí.“ In ker je Bogu služiti naša nar večí čast, naša nar večí sreča, bomo, kaj ne, ljubi moji! vedno, zlasti pa v svetim postu tako molili, kakor sim vas v tem listu učil, potem pa bomo tako živeli, de se ne bomo smerti bali, ampak ji bomo serčno in še celo veseli naproti šli. In ravno to se pravi živeti, kakor se otrokam Božjim spodobi, živeti v vedni prijaznosti z nebeškim očetam, v vednim spominu naše prave domačije. In le, ako bomo tako živeli, bomo tje prišli, kjer je Kristus Jezus, edinorojeni Sin nebeškiga očeta in kjer so njegovi zvesti služabniki! Amen.

Podzemeljske pokopališa, rake ali katakombe v Rimu.

(Dalje.)

Kakor je bilo že od kraja rečeno, leži okoli Rima petdeset in še več pokopališ pod zemljó. Ozmimo se vsaj na nektare in poglejmo, v katerim zmed njih so še do pred 109 leti kosti našiga ljubljenca sv. Feliksa počivale. Ko se od naših krajev, t. j., od polnočne strani po jakinski (ankonski) cesti v Rim pride, se vidi deleč na desni roki cerkev sv. aposteljna Petra z veličansko, 400 sežnjev visoko kuplo. Pod cerkvijo v vatikanski katakombi je grob sv. Petra. Že prvi kristjani so v rakah nad grobi mučenikov altarje, kapelice in tudi manjši ali večí cerkve postavljali, naj rajši in naj ložej na taci krajih, kjer so se mostovži križali; je bilo namreč naj več prostora skupaj, le štiri voglove so posneli in srednji prostor je bil dovolj velik za verno množico, ktera se je zbirala po noči k službi Božji na več krajih. Ta navada, cerkve v podobi križa zidati, ima med drugimi vzroki gotovo tudi svoj začetek v katakombah. De so pa cerkve pod zemljó ostale, in se nad zemljo vidile, so jih mogli toliko globokejši, t. j., do družiga, tretjiga, in če so hotli prav visoke narediti, do čertitiga obstopja ali mostovža v dnu postaviti, kakor se, postavimo, kje v kakim gradu skozi več nadstropij kapelica do strehe vzdiguje. V tej zahodnji ali večerni strani rimskiga mesta so še ob avreljski cesti rake sv. Kalépoda, sv. Martinijana in sv. Agate, tako se te in druge pokopališa zato imenujejo, ker ravno ti svetniki in svetnice v njih počivajo. Proti jugu ali naravnost unkraj mesta, kakor se od nas notri v Rim pride, so imenitne katakombe sv. ap. Pavla, sv. Lucine in sv. Timoteja. Še bolj na levo, proti jutranji ali izhodnji strani so podzemeljske pokopališa sv. Petronile in Balbine, sv. papežev Dámaza in Marka; v tem okraji je naj več grobov, kakor tudi v katakombah sv. Kalista. To se zamore iz naslednjiga posnėti. V cerkvi sv. Boštjana, ki je ravno nad njegovim grobam zidana, se gré v rake sv. papeža in mučenca Kalista. Pred durmi je naslednji napis, kateri popotnika navdaja z nepopisljivo veselimi in veličanskimi občutki: „To je pokopališe imenitniga papeža in mučenca sv. Kalista; kdorkoli ga skesan in spovedan obiše, zadobi popolnoma odpustek vsih svojih grehov po slavnim zasluženji 174.000 mučencov in 46 papežev, ki tu počivajo: vsi leti so prišli iz velike stiske in so, de bi deléži bili v hiši Gospodovi, zavoljo Jezusoviga imena svojo kri prelili.“

Dalje so proti solnčnemu izhodu rake sv. Marcelina in sv. Lovrenca. Nekoliko bolj proti polnočni strani, ali kakor se od nas v Rim pride, na levo roko, se stézajo pod zemljó qb novosalarski cesti dolge pokopališa, ki se ime-

nejejo sv. Priscile, sv. Silvestra, sv. Felicite, ss. Krizanta in Darije (od katerih bomo pozneje še nekaj govorili), sv. Hilarije in sv. Trazona. Glej, ljubi bravec, še le tukaj smo prišli do tistiga pokopališa, kjer je bilo truplo sv. Feliksa v mir položeno. To pokopališe se je takole začelo. Pobožni rimski kristjan Trazon je bil vjetim kristjanom dober in ljubeznjiv. V letu 298 sta cesarja Dioklecjan in potlej Maksiminjan zapovedala zidati neizrečeno velike in prostorne toplice. Štirideset tavorst kristjanov, med njimi veliko vjetih vojakov, je moglo noč in dan pri tem grozno velikim zidanjem sedem let delati. Koliko de so leti ubožčki truda, potu in težav terpeli, si je ložej misliti, kakor pa de bi se popisovalo. Dva kersanska prijatla, Trazon in Maksim, vidita neizrečeno veliko terpljenje svojih bratov, in skleneta, jim taisto vsaj nekoliko polajševati; svoje obilno premoženje v njih prid obračata, jih po noči po ječah obiskujeta, ki so kakor nekaj Izraelci v egiptovski sužnosti mogli terdo delati in še zraven tega stradati; ljubeznjivo in priserčno jih tolažita, ter jim z lastnimi rokami, in še po štirih svojih služabnikih denarjev in živeža delita.

Pa ne le samo živim, ampak tudi mrtvim je Trazon pomagal. Skerbno je pobiral sv. ostanke verskih spričevavcov, posebno kar jih je bilo v njegovi okolici trinoženih in vsmertenih. Med drugimi je bil s svojim prijateljem Janezam, duhovnikom, trupli sv. starčka Saturnina in diakona Sisinja, ki sta bila na nomentanski cesti za sv. vero kri prelila, na svoje rame zadel in na svoji pristavi pokopal, kjer se še dandanašnji znajdejo podzemeljske rake sv. Trazona. Berž ko ne, je bil ravno ta Tobija nove zaveze tudi truplo sv. Feliksa v grob položil, in mu dal na kamen, s katerim so bile njegove kosti zaslonjene in vzdane, za nas trikrat imenitne čerke vsekati: Feliks mučenec Kristusov. *) Iz teh Trazonskih rak so bile Feliksove kosti v letu 1750 vzdignjene in kakor je bilo že povedano, z veliko častjo v nek nunske samostan prenesene in so tam ostale, dokler niso od ondod prišle v prelepi pričujoči podobi v cerkev sv. Jakopa. Zakaj je pa sv. Feliks tako dolgo — 15 sto let — v grobu ležal, de ga že pred niso našli? To je prav lahko zapopasti. Ne more se vse na enkrat zgoditi, in povsod ne morejo kmalo kopati. Kakor druge svetnike in mučence velikrat se le čez veliko sto let najdejo, tako je tudi nanj versta še le pozneje prišla po previdnosti Božji, ki ga je ravno zdaj za to cerkev odmenila. Utegnil je njegov grob, kakor od več njegovih tovaršev, že prec od začetka pri pokopavanju zasut biti. Ker niso mogli ali niso hotli ven nositi tiste zemlje, ktero so odkopali, de so tje naprej merlice pokopavali, in so ž njo malo popred v steno vložene trupla za seboj zasuli in si za nove rake prostor delali. Ščasama se je tudi kaj samo od sebe podsulo; in še le v novejših časih so začeli rake prav na tanko preiskovati, zakaj preden se 600 ur hodá pod zemljo prehodi, za hojo šuta potrebi, in preiše do 7 milijonov grobov, ki se v rakah znajdejo: koliko je treba k temu dela, truda in krepke pripravne volje, priložnosti, časa in stroškov!

Pervi kristjani so imeli tri gotove znamenja, s kterimi so zaznamnjevali, de je kdo mučenec ali marternik in svetnik, palmovo vejico, znamenje zmage že pri nevernikih; drugič, kervno posodico zraven groba; in napis na grobnih kamnih. Kolikor je več tacih znamenj skupaj, toliko je več bila čast, ki so jo vernim spričevavcam skazovali, in jo pri najdenju kakiga taciga groba še zdaj v Rimu skazujejo. V katakombah blizu reke Tibere se vidijo na grobih le večidel palmove vejice ali tudi napisi, ker so

bile trupla mučencov v vodo pometane. Kar jih je voda k bregu prinesla, so jih pokopali brez kervnih posodic, le palmovo vejico so jim na opeko ali kamen narisali; so pa kako mučencovo ime in število umorjenih pristavili, postavim: „Marcela in 550 Kristusovih mučencov;“ ali: Rufin in 150 Kristusovih mučencov.“ Pri sv. Feliksu ste se dve znamenji svetosti znašle, namreč, nam že znani napis in kervna posodica, za tega voljo je v papeževim listu rečeno, de je bilo truplo z veliko častjo do dandanašnjega dneva shranjeno.

Po kervi in kosteh mučencov so pa prvi kristjani tako močno hrepneli, de se dostikrat že na se zavihteniga meča trinogov niso zbal. Kdo bi mislil: še žena grozovitneža in kervoločnika Dioklecjana, sv. Serena, je po noči vstala in šla na tisto mesto, kjer je bil njen mož zapovedal umoriti Suzano, mlado devico zlahtniga stanu, ter jo je z lastnimi rokami vzdignila, s pajčolanovo tancico kri pobrala, vse skup v sreberno skrinjico zaperla, in kadar koli je sama bila, jo pobožno častila. V Kartagi, na Afrikanskim, so kristjani ruhe in rute razpenjali, de so kri sv. Ciprijana pristregli. V Nikomedii je bilo 33 kristjanov obsojenih v smert s kolesam, in med njimi tudi sv. Adrijan. Njegova žena, sv. Natalija, in več družih žená je pristrezalo s kolesa tekočo kri v škerlat in tancico; še za okervavljene oblačila trinogov so zlato in drage biserje ponujale. Ni se čuditi pristrezovavcam kervi, ker se tudi njim ne moremo načuditi, ki so jo prelivali za Kristusa. Vidi se pa iz tega ravnanja, de tako serčnost in junaštvo le samo kersanstvo obroditi zamore. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Postojne, 19. t. m. A. K. Danes sim 6. list „Zg. Danice“ v roke dobil, in ko berem in pridem do besed v. č. g. misijonarja Pirca, kjer pravi, de je našimu zvestimu, tako zgodaj umerlimu rojaku Lavtizarju lesén križ na grob postavil, mi je prišlo to le v misel: Ali bi ne bilo prav, ko bi se od obilnih darov, ki so jih za Lavtizarja tolikanj radi dajali, primerin znesek odločil za čedin nadgrobni kamen, in se v ta namen poslal do v. č. gosp. Pirca; — in dalje, de bi se v domačii ali rojstnim kraji Lavtizarjevem vložila večna masa, kakor obletnica za ranjcem. Tako bi se ohranil spomin na njega, ki v Ameriki počiva. Akoravno bi g. misijonar naše molitve tamkaj ne potreboval, bi pa njegova prošnja pred stolom neskončno Usmiljeniga v prid teknila. Prosim ta svet, ki ga pa le kakor svojo misel podam, prevdariti in premisliti, morebiti se tudi drugi glasi zaslišijo, ki bodo s tem edini. (Visokocastiti korar, gospod Juri Vole, ki imajo to reč v skerbi, so ravno te misli in prav hvaležni za lepi svet, in zanesemo se, de bo s tem slehern, ali saj njih nar veči del popolnoma zadovoljnih. Vr.)

Z Gorenskiga, mesca sušca, J. L. — Dogodba, ktero hočem tukaj zapisati, nam pač jasno spričuje, kako Bog velikokrat precudno skerbi za ohranjenje človeškiga življenja. Minulo je sicer že nekoliko let, kar se je pripetila v neki na samim stoječi kmetii na Gorenskim; za-sluzi pa yender toliko bolj, naj se razglasi, ker se le pre-gostosto sliši in bere v raznih časnikih od nesreč, de kdo igraje z nabitimi puškami ob življenje pride. —

Bilo je nekiga poletniga dneva. Imeli so v imenovani kmetii ravno v šteri čevljarja, mojstra in njegoviga fanta. Ker so domači popoldan vsak po svojim delu na polje odšli, sta ostala čevljarja čisto sama na domu. Mojster vstane s stola dreto delat in vglada pod stropam na steni viseti puško, kakor jih imajo sploh radi v naših krajih, posebno po samotnih hišah vsi skerbni gospodarji za kako ne-prevideno silo, bodi si že, ako je treba urno naznaniti s strelam po noči kak ogenj, ali pa klicati sosede na pomoč in varstvo pred malopridnimi ljudmi. Mojster, vgladavši puško na steni, jo sname, nategne petelina in reče na stolu

*) Če se to pokopališe res ni nič popred začelo, kakor ob zidanih Dioklecjanovih toplic v letu 298, se mora Feliksova smert v ta čas pod Dioklecjana postaviti, in ne pod Decija leta 250. Dioklecjan je bil pa v letu 304 že v deveto konzul, toraj je že veliko let poprej priložnosti dovolj imel, kristjane preganjati in moriti, spaçene volje k tacimu ravnanju mu tako nikoli ni primanjkovalo. — Pia.

sedecimu fantu: Primož! le čakaj, zdaj te bom vstrelil. Res pomeri na fanta, sproži, pa puška, po mnenju čevljarja ne basana, je krotka, in mirna ostane. Napne petelina v drugo in tretje, namerja v fanta in sprožuje, pa Božja previdnost in angel varh sta obdajala fanta, — puška ne prizadene nič žaliga. Zdaj se le mojster začne puško bolj natanko ogledovati; — dozdevati se mu namreč prične, de bi utegnili basana biti. Prepričati se, pomeri zdaj še enkrat skoz odprto okno, sproži, in — puff! buti ojstro nabita puška svoje smertno zernje na hišno dvoriše. — Lahko si mislite, dragi braveli, strah in trepet mojstra in fanta o gromu smertniga orožja; pač sta imela oba zakaj, hvaliti v goreči molitvi Boga za toliko očitni čudež in ohranjenje življenja mladimu človeku. —

Povest je skoz in skoz resnična. Naj bi bila v svari vsim, ki se z nevarnimi rečmi radi šalijo. Z Bogom!

Iz Gorice. 15. sušca. Lansko leto so bili naš prevzvi knezo-nadškof kaj lep pastirski postni list razpisali v latinskem jeziku do duhovšine, in pokazali, ktera je edina pot, se zveličati, namreč pot križa z vednim oziranjem na Jezusa. Zveličarja svetá, kteriga življenje od rojstva do poslednjiga zdihljeja na križu je bilo ubožno, težavno, polno terpljenja, zaničevanja, zatajevanja itd., tedaj prava pot križa. Letas pa smo dobili od Njih Milosti dotično pastirsko pismo zastran 40danskiga posta v slovenskim in talijanskim narečji, mično, ljubeznjivo, podučljivo in razumljivo za verne cele nadškofije obojniga jezika. Sprejmite ga tedaj. — Letašnji postni pridigar v naši prvostolnici cerkvi je č. O. Maksim, neki kapucin iz ravno tistiga samostana, kakor lanski pridigar č. O. Arkangel Principi. Dobro se obnaša, ljudje ga radi poslušat hodijo. Pridiga je ob torkih, četrtek, petkih in nedeljah.

Iz Reke. Velike so bile o pustnim času v našim mestu norije; potihnile so, in sveti postni čas zbira pobožne duše v Božje hrame. Poslušat hodijo Božjo besedo, ki se trikrat na teden, dopoldne v laškem, popoldne v hervaškem jeziku razlaga. Prav gladko teče beseda talijanskemu duhovniku; pa tudi čast. Oče Hiacint Kiseljčak, tukajšnji kapucinski provincial, je verl govornik. Pokazal nam je, de je vreden hvale, ki smo jo lani po mnogih časnikih brali, ko je imel postne ogovore v Dalmaciji. Prav po domače pa z živo besedo vsakimu serce mehčati zna, in vsakdo, kdor ga sliši, gre vsjak in cerkve. Z Bogom! Bile.

Z Nemškiga. — Velitě, za Danico kaj piši; rad — pa kaj in kako? Verjamem, de mi je Daničino polje zmiraj na ponudbo za ral in kop; tode tumpasti lemež mi brazde ne reže in drago seme smo v potrebah povžili. Od kler bivamo na Nemškem, se nam je slovensko črnilo zgoštilo, neukretno però se zaletuje, bojim se, de bi je napek ne zarédal, in našim stermogledim besedarjem v spotiko ne bil. De bi pisal za Danico, ali za kteri drug list, bi mogel z vami živeti, z vami misliti, z vami delati; ali zdaj smo vedno zad, za vojsko sopihamo bramboveci, za urnimi pisavci s torbo kolehamo braveli, — za vami le paperkvamo; ne verjamem pa, de bi bila vas resnična volja z mojimi paperki Daničine plati opisovati, ker se vam boljšiga blaga gotovo ne manjka, kakor bi utegnili moji pritlikasti sadeži biti, za bravela brez sladur — brez teku, v potratu časa, brez dobička. Velitě, sporoči, kaj počnete tam na Nemškem, kaj mislite, kako živite, se trudite in upirate, ali križem roke devljete. — Zame res čudna naloga! Tedaj naj tudi jest kamen v Daničino zidanje vložim, naj les za hišni oder tešem in dolbem, naj vrata izdelujem, in mere ne znam? Blagor jim, kterim je taka moč dana, po časopisnim obrisu primerne sestavke kovati, de se v časopisno zidovje prilegajo, kakor se rezan kamen s kamnam v steni vjema, de se zveršuje poslopje, zalo in terdno, prav po obrisu speljevano; ali časnik mi je še več ko mrtvo poslopje — on mi je živa podoba — polna življenja, polna zavednosti, ki sama svojo moč razodeva iz lastnih nagibov,

sama svoj mlin goni, in vé, kakošno moko melje. Vsak list tega ali uniga časnika mi je živa oseba, ki se zavé in vé, kaj bravelam prinese in zakaj jim prinese; ki vé, de ima zgolj pristno obleko na sebi — nobeniga po dvoje, vsiga potrebna eno, de nima čevljev na roki, klobuka na petah, de nima s kožuham glave ovite in razgaljenih pleč. Časnik toraj mi je živa podoba, zala in krepka — ne mervta shramba vsakoršnjih spisarij, ravno ko korito plitvih sostavkov, spožarjen spašnik ogaranih kljus, gnjezdo našopirjenih vdábov. Resnično — roka mojstra vrednika je občudovati, ki naj tako živo podobo venomer zveršuje, kteri naj zmiraj primerno obleko vrezuje in zmiraj iz priležne tvarine, ne iz kozjice zdaj, zdaj iz beržuna. — Take misli me sprehajajo o vaši velevi, in ne čutim se dovolj močniga, de bi vam poskusil v težavnim delu kaj pomagati. Ktero steno neki bi z mojimi izdelki zaslanjali, ktero le oblačilo z mojo raševino kerpali; — kazila bi tu in tam — podučevala nikogar ne. Zatoraj bi le strahama kaj verstic postavil, pa že naprej desetkrat za zamero ga prosil, kdor bi se nad njimi hotel spotikati. — Pa čemu taka boječnost; saj vemo, de ni vse zlató, kar se piše; ljudje mislijo in pišejo po človeško; ako pravo vganejo — dobro, ak' jo kaj omahnejo — lejte si! vsak po svoji vesti in svesti; ko bi sami mojstri hiše zidali, bi po kmetih malokdo pod streho bil; ko bi sami mojstri za časnike pisarili, bi pač tiskarji malo zaslužka imeli, radovedneži pa malo branja. Kdo bo proti časju kopotlal, ki rado govori, rado piše, rado bere; navada je taka, kdo jo bo tajil? Vsak kalin že „svoje misli“ na dan tovari, mené, de po družih glavah le susa kraljuje in vekomaj zima. Res čudno! če bolj se človeštvo s časništvam in vsakoršnim pisarjenjem pita in zaliva, bolj si ga postrežni časnikarji neumniga mislijo, hitreje priderčavajo prebrihtani dopisovavci „s svojimi mislimi,“ de počasno ljudstvo nikakor nima časa, in mu ga tudi ne pusté, de bi goltano izobraženost prebavljalo, pritovorjene misli pretehtovalo, podarjene kosti do čistiga oglodalo. In nazadnje se res ljudstvo odvadi misliti in terdno meni, de se za nekoliko peterk lahko tega nepotrebna dela znebi, saj so drugi zmiraj pripravljeni, na „svoje misli“ ga v gostje vabiti, čeravno se nazadnje večidel prigodi (kar venomerni pristavek domačih pravljic ne pozabi povedati), de dobé iz naperstnika jesti, piti iz rešeta.

In če vender kterikrat tudi za neutrudniga časnikarja susa nastane, ali de škropivne vretena mlinske kolesa po praznim verté, kaj potem? Pomagaj, kar more! Mera mora polna biti, ako ne zerna, pa plev; časnikar — respective vrednik — si mora toliko namisliti, de od glave do peté odločene pole popirja in odmerjenih plati s čerkami zastavi, ali godlja ali brodlja, ni že nazadnje toliko vprašanja — za bolehavost svéto se privleče olišpana kvanta, za popačeno resnico dolgočeta ošabna laž, za balam odpustki, za gledišem altar, de je nazadnje časnik res hram prečudne zmési, prava beraška mavha, ki jo veže edina polosana zaplata, prikerpana s krotovičasto prejo — pravi noli me tangere, pust' me z miram! — Mera toraj mora polna biti, in ker se časi vender kakovo zerno med plevami najde, pa se ne vé, kje, — ljudstvo od kraja do konca požira, karkoli je pisano, in naposled vse tumpasto že tudi dobriga od slabiga ne loči. Kaj to nazadnje pomeni? Ali ni to treslikasto berbranje žalostno znamenje nenasitljive bolehavosti človeškiga rodú? In odkod to izhaja? Ali je treba resnice tolikanj iskati, saj je nekdo rekel: Ego sum veritas. Ali je to znamenje zmerne radovednosti? Pa kdo ne vé, de komur zmiraj pot kažejo, sam nikamor ne pride. Ego sum via! Ali je to znamenje dušne žeje, želje po izobraženosti, po omiki in učenosti. Ego sum vita! Kam smo prišli! Človek svojo in družih vrednost po naročenih in branih časnikih meri, in kdor nobeniga ne prejema, gorje mu, skoraj za človeka ne velja! Človek sam nič ne misli, in s tem se sponaša; po tami tava, po

oblodi sakla, — s tem se baha; de neba nad zemljo ne vidi, de zvezdje v mlakuži ogleduje, do mesečnega hleba lužo popiva — s tem se hvali; de človeka taji in v zemljo rije, mu je sreča in slast. — In odkod to izhaja? Pa čemu to vprašanje; kdor že vé, mu ni treba razlagati, kdor pa ne vé, mu je zastonj dopovedovati. In tedaj ti velikanski duhovi kričé in se deró, de katoliška Cerkev svobodnemu duhu spone kuje, de ga vklepa v jarem svojih nepregibljivih členov itd. — Prazen bi bil trud, ko bi hotel vse tako in enako bevskanje zverstiti pod peščevske pike, glasovi se spreminjajo po vsih mogočih višinah in globočinah, začetka jim ne znamo, konca ne dočakamo, — sovražnik pater Mendacii je ljuliko posejal in bo rastla s pšenico vred do žetve — do sodnjiga dne; sprideno ljudstvo jo ljubi memo zlatiga zerna, ž njo se pita, ž njo debeli, pa kakoršna hrana, takoršna krepost — „otroci omahljivi in sem ter tje majani od vsaciga vetra in nauka po hudobii ljudi, po zvi-jačini, s ktero zapeljujejo v zmoto.“ Otročja vera je ta, de kdor klinec v zemljo zabije, ga bo mogel na sodnji dan z ušesi ven vleči; lažnjivi in zapeljivi pisaci in enaki časnikarji pa bodo mende n. pr. 11. psalm mogli mužé brati — ne bod' jim škoda! R—č.

Na Dunaju. 27. sušca. † — Lepo nam je že sijalo ljubo pomladansko solnce, ter vabilo ljudi sprehajati se pod milim nebom, ali na enkrat se spremeni vse, zima se verne s snegom, in mrazom, in dežjem, in opominja na znani pregovor, de ima sušec rep zaviti. De bi tako naglih sprememb tudi ne bilo v današnjim življenju! Ne bom se vti-koval v politične reči, ker jih že tako vsak dobro pozná, čeravno tudi mem gredé moram reči in ponoviti besede, ki jih je rekel cerkv. očak. sv. Gregor Naz., namreč de je bolji slavna vojska, kakor pa tak mir, ki ljudstva le od Boga odpeljuje. In zares, kej taciga velja dans iz več o-zirov. Se vé, de se pa pri vojski ne misli dosti na duhovne razmere, veliko več vlada tu kaka taka sebičnost — egoizem — in ena zmota pripelje veliko družih seboj. Tudi za vojsko sledé navadno kuga in lakota in drugi zlegi, ki ljudstva bolj umirijo, kakor kateri si bodi shodi ali kongresi. Rad bi pa tu le opomnil, kako nemški in judovski novinarji avstrijske katoličane pikajo in razjedajo zavolj konkordata, in pravijo, de je po njem zavirano ali celo zaterto vse viši izobraževanje, omika, tudi še vzajemna državna edinstvo, ravno kakor de bi katoliška vera pospeševala punt in druge homatije. Neizrečeno jih boli, ker vidijo, de se tu katoliško življenje boljša, de je Cerkev svoje pravice dobila, in de jih tudi more v djanji vživati, — pa de zakrijejo svoje sramotne misli in dela vsaj nekoliko, kažejo neprenehama na svojo omiko, češ, de se je ne morete vdeležiti, dokler ostanete tako, ravno kakor de bi bila tista napéta nemška kultura edini cilj in konec našiga življenja, — družiga pa nič ne. Tu je treba dobro paziti na pravo, kje je resnica, kje pa laž, ker se je že tudi večkrat zgodilo, de pri tako medenim vabljenji ni terpela samo narodovnost, ampak še več vera, ki so ljudstva, jo zgubivši, se potem v krive misli samotale, de saj zdaj za izobražene veljajo, se ve de le med seboj, — drugi pa jih spet z drugimi pritikleji kličejo; in tako se mota naprej vedno eno in ravno tisto. Vprašanje pa je tu le: ali res ne moremo brez tistiga silniga izobraženja obstati? ali nam res ni drugače živeti, de moramo z njimi v en rog trobiti? Ni davno še, kar so bile volitve zoper Frankobrod; ali dandanašnje bi bilo treba še enkrat prav očitno pokazati, de je prazno in zastonj, kar se v novinarskih delavnicah kuje, ter ni samo pregrešno zoper narode, ampak velikoveč zoper naj svetejši reč, zoper vero. Hvaležni vekomaj smo za eniga in ediniga Odrěšnika, ki je prišel in nas prepričal, de le On sam je pot, resnica in življenje. Uni kej enaciga skovali ne bodo, marveč bodo svoje iz zmote v zmoto podili, pitaje jih s svojo dozdevno omiko, in — konec bo žalostin. Mnogo je pa vzrokov, de se tudi na to gleda, ker z vojsko bi znale

še marsiktere druge resne vprašanja na dan priti. — — Romarji v Jeruzalem so tû 17. in 18. t. m. se zbirali, in z dobrim duham so odrinili proti Terstu, kjer so, kakor je znano, 19. na morje šli. — V večih cerkvah so med tednam povsot postne pridige v nemškem jeziku, pa tudi v češkem, laškem in francoskim. Viditi je dosti poslušavcov. Posebno goreče pridigovajo jezusevci. Tudi slavni dr. Veith oznanuje besedo Božjo, ima veliko veliko poslušavcov, učnih kakor neučenih, in vé v začudenje vsim prav dobro vstreči. Njegovi govori so zanimivi na vse strani, kakor vsi njegovi spisi, in po njem ne peša kersanstvo, ampak cveté v večni nebeški lepoti. — Z Bogam! Drujokrat kej več.

Iz Rima piše v. č. g. provikar M. Kirchner 17. t. m., de je bil v Neapelnu in se je že v Rim povernil. Namen svojiga popotvanja v Neapel, pravi, sim dosegel. Ondotni vstav za zamurce je pridobljen za naš misijon. Pogoji so prav vgodni. Vsako leto bo vstav sprejel 6 rejencov našiga misijona, in pa zastonj, razun potnih stroškov. Vredba v tem vstavu je čisto primerjena namenu afrikanskiga misijona. Za tiste, ki niso poklicani ali zmožni za misijonstvo, se bo napravila kmetijska in rokodelska šola. Tudi žensk zamursk vstav se bo napravil. Neapolitanski kralj daje k temu svoje varstvo, hiše in zemljo (Bog ga oblagodari! Ravno se bere, de se mu je zboljšalo, ki je bil bolan. Vr.), kersanska dobrotnost prebivavcov pa vsakdanjo hrano. Ubožnost, ponižnost in pobožnost — so vodila vse te naprave, vravnovane po sersafskim duhu tega reda. Zaupajmo, de bo Bog k temu dal svoj blagoslov. —

Po posebni previdnosti je o moji pricujočnosti v samostanu della Palma tudi častitljivi O. Olivieri tam stanoval. On se je v to podal, de bo skerbel za prevažo pošiljanih rejencov iz Egipta v Neapel. — — Prišel bo v Ljubljano, in mislim, de bo mala dva seboj vzel. (Druge mislim pa tudi poslati, zlasti ker je za nje vstav pridobljen, in je na Laškem bolj zdravo za nje. Vr.) Naznanila z gorejnih misijonov so dosti k temu pripomogle, moje upanje se bolj podreti, ko bi bilo mogoče. Priterdil boš, de mi misel na provikarijo ne more veselih čutil buditi, desiravno se ji ne morem odtegniti, razun ako bi misijon čisto zapustil. Od 21. do 30. t. m. bom v duhovnih vajah pri jezuitih, Bog daj dober sad! — — Zročim se v roke večniga usmiljenja in se priporočim v tvoje molitve. — Pričakujem še tukaj raznih poterditev od sv. Očeta in propagande, potem pohitim skoz Tirole k tebi.

Iz Hartuma piše rokodelce Spanring 16. prosenca, de je zopet več rokodelcev merzličnih, in pa tudi O. Gabriel, ki se na svojim potu iz Abisinije tam mudi. Don Aleksander se je že precej pozdravil. — Drug list pripoveduje, de se ima Don Beltrame še z 2 duhovnima tovaršema z Bele reke v Hartum verniti, kar je posebno potrebno za hartumsko černo šolo, ker že čez 6 mesecev so otroci skoraj brez vse šole, in lahko si je misliti, h kolikim neprilikam tako praznovanje priložnost daje.

Razgled po kersanskim sretnu.

Za rokodelsko hišo na Dunaji je že blizo 20,000 gld. zbranih.

Zagreb. list piše, de so bili djakovski škof, preč. gospod Strosmajer, 21. t. m. odmenjeni na Dunaj, in od ondot v Rim, kjer se mislijo še čez Veliko noč muditi.

V Pešti je kaznovanih nekaj novih nevarnih krivovercov, ki se imenujejo „naslednike Kristusove“, pa vender zaveržejo Kristusovo cerkev, Kristusove duhovne in od Njega postavljeno spoved itd. Ti nagnjusneži se imenujejo tudi svetnike in pravijo, de so čisti in brez greha; skazalo se je pa, de so tudi med timi „čistimi“ nečisti, kozli med ovci.

V Prago sta za postni čas dva pridigarja poklicana od délcé: karmeličan, O. Ambrož, iz Regensburga, in redemtorčan, O. Pernica. Laške pridige ima O. Magni, spo-

vednik svitile cesarice Marije Ane. Navadne duhovne vaje konec posta bo vodil O. Šmude, S. J.

V Brunek-u na Tirolskem ste med novicami pri Uršulinaricah tudi 2 zamurki od O. Olivieri-a: Johana Šama in Jakobina Gamba.

V Hildesheim-u je bilo l. 1858 kervavih sodb 243, in velik del obsojencov ima svojo nesrečo nesrečnemu žganju pripisati, kteriga začenjajo mende po gornjim Nemškim zopet hudo piti!

V Rimu je bil 9. t. m. msgr. Alojzi Flir, vodnik sprejmiša „All' Anima“, v rake ondotne cerkve djan, ravno pod oltar Žalostne Matere Božje, kjer je ranjki tolikanj rad maševal. Lesena truga je bila djana v svinčeno, letá terdo zadelana, de ne more sapa vanjo, in z opekami zazidana.

„Univers“ pripoveduje, de je bil abisinski kraljevič Giorgis s svojim spovednikom Ematou-am pri sv. Očetu Piju IX. in je naznanil Njih svetosti, de je njegov stric Negusi, kralj v Tigré in Semen-u, sprejel katoliško vero. Misijon, ki ga je bil Don Sapeto l. 1838 v Etiopiji začel, ima že 3 škofije, v deželah Galas, Tigré in Bogos. 60 mašnikov tamkaj dela, in imajo 8 cerkev, eno zmed njih ob rudečim morji, in katoličanov nad 50.000. Tode razkolniki in krivoverci, jim tudi tukaj veliko hudiga prizadenejo. Škofu v Tigré, Jakobis-u, so bili že smert odločili, ali najeti moriveci se niso prederznili, tega nečloveškiga djanja izpeljati. — Mil. škof Zennner na Dunaji so izvoljeni po lastno-ročnim papeževim pisanji „Assistens folio Pontificio“. — Znano je, de v Rimu v cerkvi sv. Klemena išejo trupli ss. Cirila in Metoda. Pred malo časom so dobili v podzemeljski cerkvi, ki je tudi vnovič najdena, 2 marmorna sarkofaga ali trugi. Odperli so jih vpricho kardinala Patrizia in zbora starinoznancov in zdravnikov. V enim je bilo dvojno okostje in po spričevanji zdravnikov, je bilo eno od ženske. V drugim sarkofagu pa so bile kosti le eniga samiga človeka, in pregledovavši so našli, de mu ene roke manjka. Pomnijo pa stari ljudje na Marskim, de je bila tam česena svetinja, ena roka tega svetnika, ki se je zavoljo predraziga oklepa pred kakimi poldrugi sto leti v vojskah zgubila. Torej so ta pogrešek v roke sprejeli za neko znamenje, dokler se ta reč ne dožene.

V novim Jorku našteva in imenuje protestanšk list anglikanske duhovne, ki so se poslednji čas v katoliško cerkev povernili, in jih je 37, 13 jih je zvolilo duhovski stan.

V Gibraltaru na Španjolskim neki tako pogosto prebivavci v katoliško cerkev prestopajo, de protestantje in judje hočejo obupati. V kratkim se je spreobrnila učena in bogata gospodičina Šmitt Benael in je sprejela ime Marije neomadežaniga spočetja. Tudi sestra rabinarja na prvi shodnici ali sinagogi se je dala kerstiti in je goreča katoličanka.

Na Portugalskim svoj pot z veliko terdovratnostjo preganjajo duhovne in nune. Portugalski prekucuhi so podobni piemonteškim kakor vrana vrani.

V Turinu je bil pred kratkim namestnik Božji potuhnjen napaden, ko je od bolnika šel; v Lisaboni je bil mlad klerik potuhnjen umorjen, ko je na prošnjo ondotnih občin po hribih podpise zbiral, de naj se nunski samostani ohranijo.

V mahomedanskim cesarstvu Moroko je žalostno za katoliško vero. Je sicer ob morji nekaj katoličanov, tode nimajo je cerkve razun kapele španskiga poročnika v glavnim mestu, ki pa ne sme ne zvonov ne križa nad streho kazati in ima prostora le za kacic 30 ljudi. Ko kristjan umerje, ga nesó iz mesta brez kaciga kerš. znamenja; naprej gré turk s palico, za njim duhoven v posvetni obleki, in za njim nosiči. Zunaj kapele se duhoven nikoli ne sme prikazati v samostanski, ali clo v cerkveni obleki.

Za pirhe.

Precej drugo nedeljo po Veliki noči je prvi majnik, in pričnó se ljubeznjive Šmarnice, ktere se bodo zanesljivo tudi letas prav obilno po Slovenskim obhajale. Kaj bi bilo tedaj pripravniši za pirhe, kot nove šmarnične bukvice, ki so ravnokar tiskarnico zapustile in prišle na svitlo? Ime jim je:

MARIIN MESEC,

ali

cvetlice

Marije Device

za vsaki dan mesca majnika. Spisal Luka Jeran, duhoven ljubljanske škofije. Z dovoljenjem visokočastitljiviga ljubljanskiga škofijstva. Natisnil jih je prav lično g. J. Blaznik 1859. Založba je pri Matii Gerberji, in prodaja (po 74 kr. n. d.)

Tako le so vse skozi zložene: V prvo je kratek, živ premislik kake čednosti ali resnice. Nasledva zgodba ali zgled, vmerjen k premisluku. Nato molitev, primerna premisluku in zgledu. Sklep je vsaki dan cvetlica, odbrana v zložnosti k premisluku, zgledu in molitvi. Le-tá se pričujočim s svojim duhovnim pomenam v premislik na dom podá. Premisluki so skoz in skoz izdelani po „Mese di Maria“ od Muzzarelli-a, ki je zmed nar boljših, ako ne nar boljši delo te verste. Tudi veliko zgodb in zgledov je iz njega. Razun tega je pomoglo k temu delcu: Legende, in Maiandacht v. Ott, Annalen der Brud. des Herzens Maria itd. Pridjana je za pristavek sv. maša, dvoje litanije in sv. križev pot. Vse ima ozir na Marijo. Na čelu je lepa podoba Marije Device. Priporočimo tedaj priljudno ljubim in častitim bravcam te nove Šmarnice, in prav živo vošimo, de bi dosti pripomogle k bolj gorečimu česenu Marije, prečiste Device, k lepimu življenju vernih Slovincov, in k zveličanju njih neumerjočih duš.

O ti priliki vzamemo v misel tudi že znane šmarnične dela: „Rožin vert“, „Lavretanske litanije“ in „Šmarnice Marije, naše Matere“ (za nedelje). Tvarina za Šmarnice se najde nadalje v: „Marija Devica, nebés in zemlje Kraljica“, „Slava Marije“, „Sv. Alojzi“, „Zlata krona Matere Božje“, id.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. L.: Prav lepa hvala! — Bolj natančnih zadév v tacih rečeh ne gre naznanjati. — Svet bomo prevdarili. — G. B.: Bog plati! Za uni dvé utegne še prilika priti. — G. K. K.: Od tacih reči se sploh rajši molči. — Memento mei, quando veneris ad altare Dei: Vaša želja se je dopolnila. — G. br. A. P.: Bomo jeli prebirati in pripravljati, de le malo utegnemo. — G. R*: Smo Vam pred nekimi dnemi pisali; upamo, de ste prejeli. Undanje ni Vas tikalo. — G. J. D.: S hvaležnostjo prejeli suho sadje za misijonske potrebe. — G. B.: Ravno se ob času; gratias!

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

Družniki Marijne bratovšine 2 gold. — C. K. 1 gld. — Memento mei itd. 10 gold. n. d.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Memento mei itd. 10 gl. n. d. — Neimenovan 3 gld. Za kat. cerkev in bolnišnico v Jablunki:

Neimenovan 3 gold. — Za odpusanje grehov 3 gold.

Za dr. Knoblerjev spominek:

G. J. K. iz Žužemberga 2 gl. — Za odpusanje grehov 1 gl.

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. G. Martin Tome pride s Košane v Kamnik; g. Val. Skul z Borovnice v Košano; g. Henrik Šparovic z Merne peči v Borovnico; g. Anton Rozman z Vinice v Merno peč. Fara Planina je podeljena g. Antonu Potočniku, duh. pom. v Šmartnim pri Krajnu.